

*Az ifjúság
és az Európai Unió*

Budapest 2002

Írta: DR. ORGOVÁN ESZTER

A kiadvány az Oktatási Minisztérium és a Tempus Közalapítvány jóváhagyásával készült

AZ IFJÚSÁG ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ

Felelős kiadó: *A Magyar Köztársaság Külügyminisztériuma*
Tipográfia, nyomdai előkészítés: *TypoColor Bt.*
1033 Budapest, Harang u. 16. Telefon/fax: 242-03-08

Bevezető

Miért jó fiatalnak lenni Európában?

Fiatalnak nem csak Európában jó lenni, hanem bárhol a világon. Ez az az életkor, amikor az ember a legnyitottabb, a legfogékonyabb az újra, amikor úgy érzi, képes magába szívni a körülötte lévő világot szőröstül-bőröstül. Teszi mindezt függetlenül attól, hogy ez a világ milyen nyelven beszél, miben hisz, vagy mik a szokásai. Önálló családja még általában nincs, van viszont mérhetetlen kalandvágya, szinte kielégíthetetlen információéhsége és mehetnékje is. Ki ne utazott volna már „van kedved elugrani mikor indulunk 10 perc múlva” alapon, némi pénzzel a zsebében, hálósákkal és konzervekkel teli, súlyos hátizsákkal a hátán?

Szerencsésebb esetben az embernek vannak céljai és elképzelései is. Szeretne még továbbtanulni, főiskolára, egyetemre járni, esetleg valamilyen szakképzést szerezni. Aztán jó lenne még érdekes munkát találni, és majd egy szép napon családot alapítani.

Az Európai Unióban azért jó fiatalnak lenni, mert az Unió mindezeket a személyes törekvéseket támogatja. Félreértés ne essék: természetesen Brüsszel semmit nem intéz el helyettünk. Viszont az Európai Unió csereprogramjaival hozzájárul a nemzetközi tapasztalatszerzés örömehez, más országok kultúrájának megismeréséhez, és ifjúsági programjaiban kiemelten foglalkozik az oktatással és szakképzéssel, és segíti a fiatalok munkavállalását, elhelyezkedését is. Emellett nem csak a fiatalok, hanem a velük „foglalkozó” pedagógusok, oktatási szakemberek és döntéshozók is részesei lehetnek ezeknek a programoknak.

A magyar fiatalok ezek egy részéből már most, a csatlakozás előtt néhány évvel részesülhetnek, míg más lehetőségek a csat-

lakozás után nyílnak majd meg számukra. Ez a kis kiadvány ízelítőt ad a fiatalokat érintő európai uniós programokból, akciókból és lehetőségekből.

Mit gondolnak Magyarországon EU-csatlakozásáról a fiatalok?

A Szonda Ipsos 2000-ben végzett közvélemény-kutatása szerint a magyar csatlakozás egyértelmű nyertesei a fiatalok lesznek. Így vélekednek egyébként maguk a fiatalok is. Legtöbbjük azt gondolja, hogy Magyarország uniós csatlakozása az ország, közvetlen lakóhelyük és saját maguk életében is sok pozitív változást hoz majd.

Miért fontos idegen nyelvet beszélni?

A magyar csatlakozás egyik legnagyobb előnye lehet, hogy Magyarország is része lesz egy sokszínű nyelvi és kulturális közegetnek. Ennek természetesen – valamilyen szinten – mindenki a hasznélvezője lesz. A legtöbb lehetőség mégis azok előtt nyílik meg, akik beszélnek idegen nyelveket. Tudjuk, hogy az Európai Uniónak 11 hivatalos nyelve van, igaz, munkanyelvként az angolt és a franciát használják. Tulajdonképpen mindegy, hogy a 11 hivatalos nyelvből melyiken vagyunk képesek érintkezni, a lényeg, hogy próbáljuk meg valamelyiket elsajátítani.

Ki számít általában fiatalnak?

Általában 26 éves korig számít a közösségi programokban az ember fiatalnak, de sok esetben nincs is részvételi korhatár. A 27 éves egyetemi hallgató ugyanúgy részt vehet közösségi programokban, mint a nála esetleg jóval idősebb professzora.

Az európai uniós szabályozás jellemzői röviden

Az oktatás, a szakképzés és az ifjúságpolitika azon területekhez tartozik, ahol az Európai Unió nem alkot a tagállamok számára kötelező jogszabályokat.

Mit jelent ez?

Azt jelenti, hogy e terület szabályozása a tagállamok kizárólagos hatásköre, az Európai Unió csak olyan célokat és elveket fogalmaz meg, amelyeket a tagállamoknak a nemzeti jogszabályaik megalkotásakor figyelembe kell venniük. Ezekről az elvektől eltérni nem szabad, de a célok megvalósításába és az eszközök megválasztásába nem szól bele az Unió. A Maastrichti és Amszterdami Szerződésekkel módosított Római Szerződés 149–150. cikke rendelkezik

az oktatásról, a szakképzésről és az ifjúságpolitikáról. Kimondja, hogy a Közösség a tagállamok közötti együttműködés ösztönzésével, és ha szükséges, a tagállamok akcióinak támogatásával és kiegészítésével járul hozzá a minőségi oktatás fejlődéséhez. Mindezt az Európai Unió a tagállamok felelősségének maximális tiszteletben tartásával teszi, ami az oktatás tartalmi kérdéseit, az oktatási rendszert, a kulturális és nyelvi sokszínűség ápolását illeti. Ennek megfelelően az EU feladata a tagállamok oktatási, képzési és kulturális kezdeményezéseinek segítése, támogatása, szükség szerinti kiegészítése.

A Római Szerződés 149. cikke szerint a Közösség tevékenysége az oktatás területén a következőkre irányul:

- az „európai dimenzió” kialakítása az oktatásban, különösképpen a tagállamokban beszélt nyelvek tanulásával és terjesztésével
- a hallgatók és az oktatók mobilitásának elősegítése, beleértve a diplomák és tanulmányi egységek elismerésének előmozdítását
- az oktatási intézmények közötti együttműködés előmozdítása
- a tagállamok oktatási rendszereinek közös kérdéseire vonatkozó információ- és tapasztalatcsere előmozdítása
- a diákcseré és oktatócsere fejlesztésének előmozdítása
- a távoktatás fejlesztése.

A Római Szerződés 150. cikke alapján szakképzésben a következőket teszi a Közösség:

- a gazdasági változásokhoz való alkalmazkodás megkönnyítése, különösen szakképzéssel és átképzéssel
- a szakmai alapképzés és továbbképzés javítása a munkaerőpiacra való szakmai beilleszkedés és visszailleszkedés megkönnyítése érdekében

- az együttműködés ösztönzése a szakképzés területén a szakképzési intézmények és a vállalatok között
- a tagállamok szakképzési rendszereinek közös problémáira vonatkozó információ- és tapasztalatsere.

Alaposabban megvizsgálva a kicsit nehezes „uniós nyelven” megfogalmazott célokat, felismerhetők azok az elvek és kiemelt célok, amelyeket az Unió fontosnak tart az oktatás területén.

Az EU oktatási célkitűzései

Versenyképesség

Az Európai Unió felismerte, hogy a gazdasági növekedéshez elengedhetetlen az oktatást és szakképzést úgy alakítani, hogy az iskolából, egyetemről kikerülő fiatalok megállják a helyüket a munkaerőpiacon, és tudásukkal hozzásegítsék a Közösséget ahhoz, hogy a kontinensek közötti, egyre fokozódó gazdasági versenyben helytálljon és erősítse pozícióit.

Ehhez kapcsolhatók az Európai Unió azon törekvései, mint az oktatás és gazdaság közötti kapcsolatok szorosabbra fűzése, az oktatás minőségének fontossága, a kiemelt figyelem az informatikai és telekommunikációs eszközök és módszerek szerepének erősítésére, és ezt szolgálják az oktatásban szerzett tapasztalatok átadását támogató rendszerek, adatbázisok is.

Társadalmi kohézió

A gazdasági növekedés önmagában nem elég ahhoz, hogy hosszabb távon megakadályozza az egyes társadalmi csoportok, hátrányos helyzetű rétegek leszakadását, a társadalomból való kizáródását. Ennek egyik legfőbb oka a munkanélküliség. Az Európai Unió az oktatás és szakképzés se-

gítségével veszi fel a harcot e jelenség ellen: ezt a célt szolgálják a felnőttoktatást és az ún. élethosszig tartó tanulást (a három L: life long learning) támogató oktatási formák, a nyitott és távoktatás hangsúlyosabb jelenléte az Európai Unióban.

Európai polgár nevelése

Az Európai Unió közeljövőjét nem csak a leteti bővítés, hanem az integráció ezzel egyidejű mélyítése is meghatározza. A tagállamok közötti egyre szorosabb gazdasági és politikai együttműködés egyik feltétele az „európaiság” érzésének erősítése az állampolgárokban. Ehhez hívja segítségül az EU az oktatást: már a fiatalokban tudatosítani kell, hogy mit jelent az integráció, erősíteni kell bennük az összetartozás érzését és az együttműködési hajlandóságot. Ezért is támogatja az EU a diákok mobilitását (utazását, mozgását).

A közösségi programokról általában

Az Európai Unió a tagállamok közötti együttműködés ösztönzését, az oktatásban és szakképzésben részt vevő intézmények fejlesztésének támogatását, a minőségi oktatás és szakképzés elősegítését az úgynevezett közösségi programokon keresztül valósítja meg. Közösségi programoknak a gazdasági és társadalmi élet szinte minden területét átfogó közösségi politikák végrehajtását szolgáló programokat nevezzük. (Ezek a területek pl. az ipar, az oktatás, a környezetvédelem, az egészség, a kultúra stb.)

Közösségi programból sok van az Európai Unióban. Miről is van itt szó? Tulajdonképpen minden egyes program egy pályázati rendszerre felépülő támogatási forma. A programokat mindig meghatározott, átfogó célok és elvek megvalósítása érdekében hozza létre az EU. A közösségi programokon keresztül támogatja azokat, akik az EU által meghatározott keretben segítenek elérni ezt a célt. Sokáig a programokban csak az EU-tagállamok vehettek részt.

Az Európai Tanács 1993. évi koppenhágai találkozásán döntés született arról, hogy a csatlakozásra való felkészülés érdekében megnyitják a közép- és kelet-európai társult országok számára a közösségi programokat. A döntés végrehajtása érdekében 1994. október 17-én aláírták az Európai Megállapodást Kiegészítő Jegyzőkönyvet a programok megnyitásáról.

Az EU az alkalmazandó eljárási rend szerint a programok harmadik országok számára történő megnyitásáról minden egyes esetben külön dönt, míg a részvétel feltételeiről és módozatairól a Társulási Tanács határoz.

Ez azt jelenti, hogy Magyarország ugyanúgy vehet részt a programokban, mint a tagállamok?

A válasz: majdnem ugyanúgy. A legnagyobb különbség pontosan a programok finanszírozásában van. Tudjuk, hogy a tagállamok az Európai Unió „fenntartásához” meghatározott kvóta (részarány) szerint járulnak hozzá. A közösségi programokat pedig ebből a közös költségvetési csomagból tartják fenn. Magyarország, mivel még nem tagja az Európai Uniónak, nem járul hozzá a közös költségvetéshez, így a programokban való részvétel árát külön meg kell fizetnie. Az összeg nagyságát az Európai Unió határozza meg. Ezt az összeget nevezik „entry ticket”-nek vagy belépési díjnak. A másik nagy különbség a pályázatokkal elnyerhető összegben van. A tagállamoknál nincsen értékhatár, vagyis függetlenül attól, hogy a tagállam mekkora összeggel járul hozzá a nagy közös költségvetéshez, pályázhat és nyerhet támogatást. A társult országoknál az a szabály érvényesült, hogy csak azt az összeget kaphatták vissza a pályázók, amit belépési díjként befizettek. Amit Magyarország nem tudott visszapályázni, az az összeg

átkerült a következő évi költségvetéshez. 2000-től ez a rendszer változott: amit nem nyerünk vissza, az az összeg elvész, többet már nem lesz pályázható, viszont a befizetés összegétől függetlenül kaphatnak a pályázók támogatást.

Sokakban felmerülhet a kérdés: *mire jó ez nekünk? Miért nem adja oda a magyar állam vagy az adott minisztérium Magyarországon a magyar pályázóknak azt a pénzt, amit belépési díjként befizet?*

Először is ne feledkezzünk meg a kiegészítő Phare-forrásról. Ennek segítségével a magyar pályázók majdnem kétszer annyi támogatást kaphatnak vissza, mint amekkorára összeggel Magyarország a programhoz hozzájárult.

Emellett azonban van még egy ok, amely sokkal fontosabb a piszkos anyagiaknál.

Mint ahogy erről már szó volt, minden közösségi program a tagállamok közötti együttműködésre épül. Egy pályázaton való részvétel nem csak egyszerűen támogatásszerzésre ad lehetőséget, hanem kapcsolatépítésre és a partnerország alaposabb megismerésére. Minden közösen beadott pályázat által közelebb kerülnek egymáshoz a tagállamok intézményei és polgárai, és ezáltal is részesei lesznek annak a folyamatnak, amit úgy hívunk, hogy európai integráció. Magyarország a közösségi programokba való bekapcsolódással hosszú távon ennek a folyamatnak a részese és haszonélvezője lesz.

A brüsszeli tapasztalatok egyébként azt mutatják, hogy nagyon sok program akkor is megvalósul, ha a végső brüsszeli megmértetésen „elvérzik”, és nem kap támogatást. Talán a kapcsolatok, a pályázat kidolgozásába fektetett energia és a szervezők lelkesedése miatt, valahogy mégiscsak sikerül valamilyen forrást találni.

És most lássuk a fiatalokat közvetlenül érintő programokat!

Az Európai Unió oktatási, képzési és ifjúsági programjai

Az oktatás, szakképzés és ifjúságpolitika területén három közösségi program működött: a Socrates oktatási, a Leonardo da Vinci szakképzési és a Fialatok Európáért (Youth for Europe) ifjúsági csereprogram.

A programokat eredetileg az 1995–1999 közötti időszakra hozta létre az Európai Unió, de 2000-től 2006-ig meghosszabbították.

Magyarország ezen, végsősoron humán erőforrás-fejlesztési programokhoz 1997. szeptember 1-jén csatlakozott.

Mindhárom programnál létrejöttek a programok koordinálását végző magyar nemzeti irodák. Ezek az irodák nyújtanak segítséget a pályázatok előkészítésében mind az egyéni, mind pedig az intézményi pályázóknak, és tartják a brüsszeli központokkal a kapcsolatot.

Az elmúlt három évben Magyarország részvétele a Socrates, a Leonardo és a Fialatok Európáért/Ifjúság programokban kifejezetten sikeresnek mondható, a három programban évente több ezer diák és pedagógus vett, illetőleg vesz részt. Reméljük, így lesz ez a jövőben is.

1. A SOCRATES program (oktatás)

Az Európai Unió Socrates programja 1995-ben indult. A program az oktatás minden szintjét – az óvodai neveléstől a közoktatáson át a felnőttoktatásig – támogatja. Első szakasa 1999. december 31-ével véget ért, a Socrates második szakasa 2000. január 1-jén lépett életbe.

A Socrates program keretében a következő alprogramok működnek:

Az *Erasmus* akció kifejezetten a felsőoktatási intézmények fejlesztési törekvéseit és az ún. hallgatói mobilitást (értsd: egyetemi és főiskolai hallgatók tanulása EU-tagállamban) segíti.

Az intézmények az oktatói és hallgatói mobilitás szervezésére, intenzív programok és közös egyetemi / főiskolai szakok, képzések kidolgozására nyújthatnak be pályázatot. Emellett pályázati cél lehet egy adott tudományágon belül, illetve nagy érdeklődésre számot tartó területen az európai dimenzió meghatározása.

Erasmus-hallgatóként, a Socrates / Erasmus akció keretében az Európai Unió országaiban lehet részképzést folytatni, és ehhez a program pénzügyi támogatást nyújt. A tanulmányutak célja félév-áthallgatás, a szakdolgozat elkészítése, illetve a szakos tanulmányokkal egybekötött szakmai gyakorlat lehet. A diákok csak a saját intézményük-nél pályázhatnak, és olyan külföldi felsőoktatási intézményekben tanulhatnak, amellyel a küldő intézménynek erre vonatkozóan szerződése van. A rendelkezésre álló lehetőségek közül a hallgató választhatja meg az érdeklődésének és nyelvtudásának legmegfelelőbbet.

A *Comenius* akció az oktatás első, érettségig terjedő szakaszára összpontosít, az óvodától a középiskoláig. Támogatja az oktatási intézmények közötti nemzetközi együttműködéseket, a tanárok alap- és továbbképzésének fejlesztését, illetve pedagógusok szakmai továbbképzését egyéni ösztöndíjak révén.

A *Lingua* akció a nyelvtanítás és nyelvtanulás mennyiségi és minőségi javítását célozza. Magában foglalja a nyelvtanulás népszerűsítését célzó együttműködéseket, illetve az idegennyelv-oktatás taneszközeinek fejlesztését és az idegennyelv-ismeret értékelését.

Az *Arion* akció külföldi tanulmányutakat szervez oktatási szakértők és oktatáspolitikai döntéshozók részére, és egyéni ösztöndíjakat nyújt a részvételhez.

A *Grundtvig* felnőttoktatási akció célja az európai dimenzió bevezetése a felnőttoktatásba, a felnőttoktatási szektor fejlesztése, az iskolarendszeren kívüli oktatás könnyebb elérhetősége.

A *Minerva* a nyitott és távoktatási módszerek, valamint az új információs és kommunikációs technológiák használatának bevezetését célozza az oktatás minden területén.

Magyarország 2000. évi hozzájárulása a Socrates programhoz 4 818 000 euró volt.

A Socrates Nemzeti Iroda a Tempus Közalapítvány felügyelete alatt működik. A programért az Oktatási Minisztérium a szakmai felelős.

Tempus Közalapítvány/ Socrates Nemzeti Iroda

1082 Budapest, Üllői út 82.
1438 Budapest 70., Pf. 510
Tel.: 210 97 00 • Fax: 210 97 01
Infóvonal: 210 97 10
socrates@tpf.hu • www.tpf.iif.hu

2. A LEONARDO DA VINCI program (szakképzés)

A Leonardo da Vinci program ugyanúgy átfogja a teljes szakképzési időszakot, a középfokú szakképzéstől a felsőfokú szakmai képesítés megszerzéséig, az élethosszig tartó képzést is beleértve, mint ahogy teszi ezt a Socrates program az oktatás területén.

A Leonardo program célja a szakképzési intézmények olyan fejlesztési és együttműködési törekvéseinek támogatása, melyek tökéletesítik a nyelvismeretet, valamint hozzájárulnak a közösségen belüli gazdasági versenyképesség erősítéséhez, az információs társadalom építéséhez, a kis- és középvállalatok serkentésére irányuló közösségi tevékenységhez.

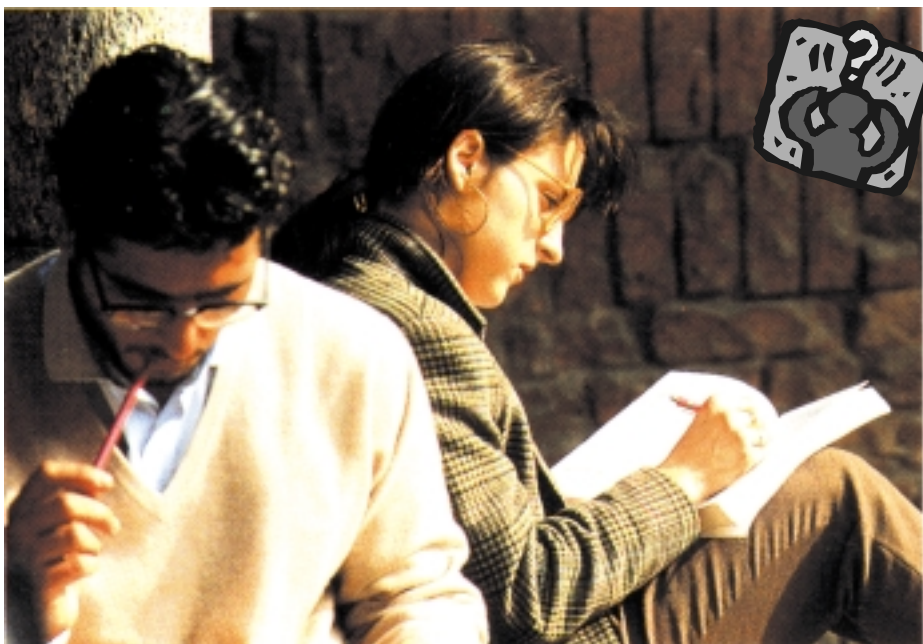
A program első szakasza 1999-ben véget ért, de 2000-től 2006-ig itt a második szakasz, a Leonardo II. Ebben a szakaszban a következő célokat fogalmazta meg az Európai Unió:

- a fiatalok szakmai felkészültségének magasabb szintre emelése
- a szakmai továbbképzés minőségének fejlesztése, az élethosszig tartó képzés gyakorlatának kiszélesítése
- szakmai képzéssel kapcsolatos újítások támogatása, a versenyképesség fejlesztése és a vállalkozói kedv bátorítása.

Mik ezek a célok a gyakorlatban? Munkatapasztalat szerzése, külföldi gyakoronki idő, újítások, nyelvi készségek fejlesztését szolgáló tanítási módszerek, a sikeresen megvalósított tervek terjesztését szolgáló nemzetközi hálózatok és EU-referenci anyagok kidolgozásának támogatása az ötféle pályázati típuson keresztül.

A Leonardo program magyar hozzájárulása 2000-ben 2 558 000, 2001-ben 2 629 000, 2002-ben 2 806 000 és 2003-ban 2 930 000 euró.

A Leonardo programot 1999. szeptember 1-jétől a Tempus Közalapítvány koordinálja. Felelős tárca az Oktatási Minisztérium.

**Tempus Közalapítvány/
Leonardo Nemzeti Iroda**

1082 Budapest, Üllői út 82.
1438 Budapest 70., Pf. 510
Tel.: 210 97 00 • Fax: 210 97 01
Infóvonal: 210 97 10
leonardo@tpf.hu
www.tpf.iif.hu

**3. Az Ifjúság 2000–2006 (Youth)
program**

Az Európai Unió meggyőződése, hogy a nemzetközi tapasztalatcserének nevelő, tanító hatása van. Az Ifjúság 2000–2006 program azért jött létre, hogy segítse a fiatalokat egymás megismerésében, és ezen keresztül nyitott, toleráns, más kultúrára fogékony ifjúságot neveljen.

Az 1989 óta folyamatosan működő program 15–25 év közötti fiatalok számára szer-

vez csereprogramokat, az ifjúsági vezetők képzését, a tagállamok közötti ifjúságpolitikai együttműködést támogatja. A felelősök különös figyelmet fordítanak arra, hogy a hátrányos helyzetű fiatalok is bekapcsolódhassanak a programba. A Fiatalok Európáért program 1999-ben befejeződött, azonban az Európai Unió a sikereken felbuzdulva, kisebb átalakításokkal elfogadta az új, 2000-től 2006-ig tartó Ifjúság (Youth) programot.

A program magyar hozzájárulása 2000-ben 1 520 000, 2001-ben 1 396 000, 2002-ben pedig 1 482 000 euró volt, amelynek felét a magyar költségvetés, másik felét pedig a Phare-keretünk biztosította.

A Nemzeti Iroda feladatát a Mobilitás Nemzetközi Igazgatósága látja el, a programért pedig a Gyermek -, Ifjúsági és Sportminisztérium felelős.

Mobilitás Nemzetközi Igazgatóság

Földi László igazgató
1145 Budapest,
Amerikai út 96.
Tel.: 460 10 80
Fax: 273 25 90
nemzetkozi@mobilitas.hu
www.mobilitas.hu, www.fiatalok.hu

A számok magukért beszélnek

Íme, ízelítőül néhány adat, amely megmutatja, milyen ráfordításokkal és milyen eredményekkel vett részt Magyarország az elmúlt három évben a programokban, és amely, remélhetőleg, mindenkit meggyőz arról, hogy érdemes bekapcsolódní.

A programok költségei a 2000. évben forintban (1 euró = 260 Ft)

Program	Összes költség	A magyar költségvetésből
Socrates	1 284 Mrd Ft	631 M Ft
Leonardo da Vinci	665 M Ft	328 M Ft
Ifjúság 2000–2006	395 M Ft	202 M Ft

(A teljes költség közel felét a magyar költségvetésből, másik részét a Phare-keretből finanszíroztuk.)

Néhány adat a pályázatokról

Program	2000		2001		2002
	benyújtott pályázat	nyertes pályázat	benyújtott pályázat	nyertes pályázat	benyújtott pályázat
Ifjúság 2000–2006	436	273	520	290	nincs adat
Leonardo da Vinci	174	66	181	76	149
Socrates	nincs adat	670	nincs adat	nincs adat	nincs adat
Leonardo da Vinci szakmai gyakorlaton és csereprogramokban részt vevők száma	2000-ben: 760 fő		2001-ben: 985 fő		
Socrates nyertes programok keretében kiutazók száma 2001/2002-ben	2000 fő hallgató		805 fő oktató		

Mi derül ki ezekből a táblázatokból?

Az, hogy évről évre egyre több pályázatot nyújtottak be az oktatási intézmények és szervezetek, hogy sok-sok millió forint támogatást kaptak a pályázók, és hogy nagyon sokan éltek a lehetőséggel: utaztak, nyelvet vagy szakmát tanultak, részt vettek programokon, konferenciákon, találkozókon stb.

Egyéb lehetőségek

TEMPUSPROGRAM

A Tempus program nem közösségi program, de egy kicsit hasonlít rá. A Tempus programot 1990-ben az Európai Unió Tanácsa a közép- és kelet-európai országok felsőoktatásának fejlesztésére, szervezeti átalakítására és a térség egyetemeinek, illetőleg főiskoláinak az EU felsőoktatási intézményeivel

történő együttműködésének elősegítésére hozta létre. Az EU akkor határozta el, hogy segít a közép- és kelet-európai országok egyetemeinek, amikor ezek még nem vehettek részt a közösségi programokban. Az eredeti elképzelések szerint a Tempus programnak addig kellett volna tartania, amíg a közösségi programokat megnyitják a társult országok számára is. Ennek megfelelően a program elejét két 4 éves szakasz jellemezte (1990–94, 1994–98), majd 1996-ban az EU 1998-tól 2000-ig meghosszabbította a programot, ez volt a *Tempus II. bis*.

Közben 1996-ban megszületett az elvi döntés arról, hogy a társult országok bekapcsolódhatnak a közösségi programokba. Mindenki a Tempus program végét várta, ami mindezek ellenére nem szűnt meg, hanem – igaz, más feltételekkel, új formában, de – tovább él. Létrejött a 2000-től 2006-ig tartó *Tempus III.* program.

Mivel a diákmobilitás az 1998/99-es tan-

évtől a Socrates/Erasmus program keretében zajlik, a Tempus II. *bis* céljai és ebből következően a pályázati lehetőségek is megváltoztak a Tempus első szakaszához képest, amelynek a magyar és más európai partnerintézmények, tanszékek közti stratégiai kapcsolatok kiépítése, a képzés kínálat fejlesztése, illetve az ehhez kapcsolódó tanári és hallgatói mobilitás támogatása volt a fő feladata. A Tempus II. *bis* program az 1998/99. és 1999/2000. tanévre a felsőoktatási reform végrehételében és a csatlakozó országok EU-integrációjának elősegítésében határozta meg alapelveit.

A Tempus III. program célja az Európai Unió és a vele társulási szerződést még nem kötött volt szocialista országok (Albánia, Bosznia-Hercegovina, Macedónia, Horvátország, Azerbajdzsán, Jugoszlávia, Belorusszia, Grúzia, Kazahsztán, Kirgizisztán, Moldova, Mongólia, Orosz Föderáció, Örményország, Türkmenisztán, Ukrajna és Üzbegisztán) kö-

zötti, kölcsönösségen alapuló felsőoktatási együttműködés támogatása, és ezen országok felsőoktatásának fejlesztése.

Időközben Magyarország teljes mértékben, és mint láttuk, igen jó eredményekkel bekapcsolódott az ifjúsági közösségi programokba, amelyek teljesen átvették a Tempus program szerepét. A Tempus III. programban ezért Magyarország már nem kedvezményezett, hanem mint tanácsadó, a többi országot tapasztalatainak átadásával segítő ország vesz részt. Van is mit átadni: a közel tízéves részvétel alatt Magyarország összesen 118 millió eurós támogatást használt fel, és a 372 Közös Európai Projekt, illetve Egyéni Mobilitási Projektek keretében több, mint 7700 hallgató tanulhatott külföldön.

A Tempus programot teljes egészében Phare-forrásokból tartja fenn az Európai Unió.

Tekintettel arra, hogy a Tempus program a csatlakozó országok számára már nem nyújt támogatást, a program képviselőjét ellátó Tempus nemzeti irodák működésének uniós finanszírozása is megszűnt. Annak érdekében, hogy a Tempus program magyarországi képviselője töretlen maradjon, illetve uniós tagállamként való részvételünk előkészítése zökkenőmentesen biztosítható legyen, az uniós tagállamokhoz hasonló feladatokat és képviselőt ellátó Tempus Nemzeti Kapcsolattartó Pont (NKP) került felállításra, amelynek működését már nem az Európai Bizottság, hanem az Oktatási Minisztérium finanszírozza. (Az NKP címe megegyezik elődjének, a Tempus Magyarországi Irodának korábbi elérhetőségeivel.)

Tempus Közalapítvány/ Tempus Nemzeti Kapcsolattartó Pont

1082 Budapest, Üllői út 82.
1438 Budapest 70., Pf. 510
Tel.: 210 97 00 • Fax: 210 97 01
Infóvonal: 210 97 10
hto@tpf.hu • www.tpf.iif.hu

Az Európa-tanulmányi Központok

Az ország különböző egyetemlein és főiskoláin működő 12 Európa-tanulmányi Központot az EU Bizottságának Budapesti Képvisellete és a Külügyminisztérium hozta létre Phare-támogatásból.

Az ETK-k célja az európai integráció egyes kérdésköreinek kutatása és oktatása. Minden központban működik egy EU-vonatkozású anyagokat gyűjtő dokumentációs központ. Emellett az ETK-k az EU egyes témaköreiben kutatási, posztgraduális (diploma utáni) programokat kínálnak. Vállalják EU-vonatkozású tantárgyak, tantárgycsoportok oktatását már meglévő szakokon mind az alap-, mind a továbbképzésben.

Az Európa-tanulmányi Központok gyakorlati szakemberek továbbképzését is végzik,

kiemelt célcsoportok – köztisztviselők, jogászok, üzletemberek, médiaszakértők, újságírók és középiskolai tanárok – számára, elsősorban szemináriumok keretében, de feladtuk az EU-vonatkozású hálózatfejlesztés, a vezető oktatók hazai és nemzetközi együttműködésének, együttgondolkodásának erősítése, nemzetközi konferenciák szervezése is.

Az Európa-tanulmányi Központok Titkársága a Tempus Közalapítvány koordinálásában működik, munkáját az Oktatási Minisztérium felügyeli.

Hol működnek ETK-k az országban?

BUDAPESTEN

Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem
1093 Budapest, Fővám tér 8.
Tel.: 217 66 52 • Fax: 218 07 96

Budapesti Gazdasági Főiskola, Külkereskedelmi Főiskolai Kar
1165 Budapest, Diósy L. u. 22–24.
Tel.: 467 78 01, 407 15 71

Eötvös Loránd Tudományegyetem
1056 Budapest, Szerb u. 21–23.
Tel.: 266 41 40 • Fax: 266 34 15

Pázmány Péter Katolikus Egyetem
1088 Budapest, Szentkirályi u. 28.
Tel.: 429 72 16 • Fax: 318 05 07

VIDÉKEN

Szegedi Tudományegyetem
6720 Szeged,
Dugovics tér 13.
Tel.: (62) 544 242 • Fax: (62) 544 135

Szent István Egyetem
2100 Gödöllő,
Tessedik Sámuel u. 6.
Tel.: (28) 521 134 • Fax: (28) 521 139

Pécsi Tudományegyetem
7622 Pécs, 48-as tér 1.
Tel.: (72) 211 433/3179 • Fax: (72) 501 554

Miskolci Egyetem
3515 Miskolc, Egyetemváros
Tel.: (46) 565 036 • Fax: (46) 365 174

Nyíregyházi Főiskola
4400 Nyíregyháza, Sóstói út 31/b
Tel.: (42) 402 488/102 • Fax: (42) 404 092

Debreceni Egyetem
4032 Debrecen, Egyetem tér 1.
Tel.: (52) 512 900 • Fax: (52) 454 241

Berzsenyi Dániel Főiskola
9700 Szombathely, Károlyi Gáspár tér 4.
Tel./fax: (94) 329 918

HÁROM FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNY EGYÜTTMŰKÖDÉSÉBEN

Veszprémi Egyetem
8200 Veszprém, Egyetem u. 10.
Tel./fax: (88) 423 852

Modern Üzleti Tanulmányok Főiskola
2800 Tatabánya, Stúdiúm tér
Tel.: (34) 512 932 • Fax: (34) 512 921

Széchenyi István Főiskola
9026 Győr, Hédervári út 25.
Tel.: (96) 503 478 • Fax: (96) 503 472

Hasznos internetcímek

Európai Bizottság, Oktatási és Kulturális Főigazgatóság

http://europa.eu.int/comm/dgs/education_culture/index_en.html

Európai Bizottság: Socrates, Leonardo da Vinci és Ifjúság programok

<http://europa.eu.int/comm/education/newprogr/index.html>

Socrates program

<http://europa.eu.int/comm/education/socrates.html>

Leonardo program

<http://europa.eu.int/comm/education/leonardo.html>

Ifjúság 2000–2006 Program

<http://europa.eu.int/comm/education/youth.html>

Oktatási Minisztérium

<http://www.om.hu>

Tempus Közalapítvány

<http://www.tpf.iif.hu>

Mobilitás Ifjúsági Szolgálat

<http://www.mobilitas.hu>; www.fiatalok.hu

Cedefop (szakképzés)

<http://europa.eu.int/comm/education/cedefop.html>

Euridyce (oktatási információs hálózat)

<http://www.euridyce.org>

Tartalom

BEVEZETŐ	3
AZ EURÓPAI UNIÓS SZABÁLYOZÁS JELLEMZŐI RÖVIDEN	4
AZ EU OKTATÁSI CÉLKITŰZÉSEI	5
AKÖZÖSSÉGI PROGRAMOKRÓL ÁLTALÁBAN	6
AZ EURÓPAI UNIÓ OKTATÁSI, KÉPZÉSI ÉS KÖZÖSSÉGI PROGRAMJAI	7
EGYÉB LEHETŐSÉGEK	11
AZ EURÓPA-TANULMÁNYI KÖZPONTOK	13
HOL MŰKÖDNEK ETK-K AZ ORSZÁGBAN?	14
HASZNOS INTERNETCÍMEK	15